

Γιώργος Παγουλάτος, οικονομικός σύμβουλος του πρωθυπουργού

Παίζουν ρώσικη ρουλέτα με το μέλλον της Ελλάδας

Επικίνδυνη για την παραμονή μας στην Ευρωζώνη ενδεχόμενη καταγγελία της νέας δανειακής σύμβασης

Του ΠΑΝΑΓΗ ΓΑΛΙΑΤΣΑΤΟΥ

Το τελευταίο εξάμηνο ο καθηγητής Γιώργος Παγουλάτος έγινε σοφότερος, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά τις διαπραγματεύσεις. Στο Μαξίμου έζησε από κοντά όλη την προσπάθεια για να «κλείσει» το PSI και η νέα δανειακή σύμβαση. Όπως όλοι οι συνεργάτες του Λουκά Παπαδήμου είναι εξαιρετικά φειδωλός σε πληροφορίες για συγκριμένα περιστατικά της περιόδου εκείνης. Δεν αφήνει καμία αμφιβολία πάντως, όταν του ζητάς να σχολιάσει όσους επιχειρηματολογούν ότι μπορούμε να καταγγείλουμε τη νέα δανειακή σύμβαση, χωρίς κανέναν κίνδυνο για την παραμονή μας στην Ευρωζώνη: «Παίζουν ένα παιχνίδι ρωσικής ρουλέτας. Αλλά στην κάρνη δεν βρίσκεται ο δικός τους κρόταφος, αλλά το σημαντικότερο επίτευγμα της χώρας τα τελευταία τριάντα χρόνια. Η συμμετοχή της στους ευρωπαϊκούς θεσμούς και στον πυρήνα του κοινού νομισματικού».

Η απειλή «αυτοκτονίας»

Στην Οξφόρδη μαθαίνει ότι σε μια ορθολογική διαπραγμάτευση δεν χρησιμοποιείς μια απειλή που δεν μπορείς να πραγματοποιήσεις. Η απειλή της «αυτοκτονίας» πεύθει μόνον αν πραγματοποιηθεί, και αν πραγματοποιηθεί η έκβαση της διαπραγμάτευσης δεν έχει μια καμιά σημασία για τον αντίθετο. Πέρα από τους κανόνες όμως, υπάρχει και το ενδεχόμενο η «απειλή» να είναι ευπρόσδεκτη στην άλλη πλευρά ή τουλάχιστον σε ένα σημαντικό τμήμα της. Ως διευθυντής του γραφείου στρατηγικού σχεδιασμού του πρωθυπουργού Λουκά Παπαδήμου, ο κ. Παγουλάτος είχε την ευκαιρία να διαπιστώσει από πρώτο χέρι ότι η άποψη «να απαλλαγούμε από το ελληνικό πρόβλημα» ήταν ισχυρή και διάχυτη ανάμεσα στους εταίρους μας. «Υπήρχαν κύκλοι ισχυροί σε διάφορα επίπεδα λειτουργίας των θεσμικών οργάνων των διεθνών οργανισμών και σε διάφορα επίπεδα ιεραρχίας μάλιστα που εξέφραζαν απέναντί την άποψη πολύ δυναμικά και την τεκμηριώναν και με στοιχεία. Σταθμίζοντας ανάμεσα στο κόστος μιας μελλοντικής διαρκούς υποστήριξης της Ελλάδας σε σχέση με το κόστος να κοπούν άμεσα τα σκονιά, είχαν φτάσει στο συμπέρασμα πως όσο νωρίτερα απαλλαγούν τόσο το καλύτερο. Είχαν επίσης την αίσθηση ότι είχαν δημιουργηθεί και οι μηχανισμοί προστασίας ώστε να μη διαχυθεί η κρι-

ση στους υπόλοιπους, το περίφημο ring fencing της Ελλάδας» επισημαίνει ο κ. Παγουλάτος, σημειώνοντας ότι «αυτή η άποψη ευτυχώς δεν έγινε κρατούσα». Το συμπέρασμά του; «Νομίζω ότι καμία υπεύθυνη κυβέρνηση δεν θα μπορούσε να αναλάβει να λειτουργήσει με τέτοιο τυχοδιωκτισμό ώστε να ποστάρει ότι ένα τέτοιο σενάριο δεν θα γινόταν κυρίαρχο».

Συλλογική προσπάθεια

Πόσο κοντά φτάσαμε στο ενδεχόμενο να επιβάλουν αυτοί οι κύκλοι την άποψή τους; «Υπήρξαν πολλές κρίσεις. Υπήρξαν πολλές μέρες που ο πρωθυπουργός χρειάστηκε να διαβουλευτεί συνεχώς σε διεθνές επίπεδο. Μια φορά θυμάμαι βγήκε από το γραφείο στις δύο η ώρα το πρωί, ίσως και αργότερα, μετά ώρες τηλεφωνικής διαβούλευσης με τις Βρυξέλλες και είπε ότι ποτέ δεν βρεθήκαμε τόσο κοντά στο σημείο μηδέν». Ένα περιστατικό από τα πολλά, όπως θυμάται, στη διάρκεια της συνεχούς και πολυεπίπεδης διαπραγματεύσεως για τη δανειακή σύμβαση.

Το ότι η άποψη αυτή δεν έγινε κυρίαρχη οφείλεται, κατά τον κ. Παγουλάτο, σε μεγάλο βαθμό στις προθέσεις του πρωθυπουργού και του επιτελείου αλλά και των συνεργατών του στην κυβέρνηση, όπως του υπουργού Οικονομικών. Οφείλεται επίσης «στην εικόνα συνείδησης που άρχισε να αναδεικνύει, να εκπέμπει η κυβέρνηση σε ό,τι αφορά τις υποκρούσεις, την υλοποίηση του προγράμματος».

Σημαντικό διαπραγματευτικό πλεονέκτημα υπήρξε και η συνεργασία των δύο μελών κομμάτων: «Νομίζω ότι έστειλε ένα μήνυμα εμπιστοσύνης προς το ελληνικό πολιτικό σύστημα, δηλαδή ότι όλοι έχετε έναν πολιτικό κόρο που αναλαμβάνει τις ευθύνες του». Σε ό,τι αφορά τις πιθανότητες επιτυχίας μιας διαπραγματευτικής τακτικής που θα προσπαθούσε μονομερώς να επιβάλει την άποψή της στους εταίρους, παραπέμπει στην κατάληξη της σχετικής προσπάθειας της Συγγαρίας, την οποία έζησε στο πρωθυπουργικό γραφείο:

«Η Συγγαρία έδιωξε το 2010 το ΔΝΤ και την Ε.Ε., υποκρέθηκε όμως πρόσφατα να επιστρέψει με χειρότερος ορους. Σε συλλογική περιβάλλονται που λειτουργούν στη βάση της αρχής της συνεισφοράς, η μονομερής πορεία είναι μια επιλογή που καταλήγει στο τέλος να έχει πολύ μεγαλύτερο εθνικό κόστος από ό-σο υποτίθεται ότι εξοικονομεί».

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: ΤΙΤΙΝΑ ΧΑΛΜΑΤΖΗ

“Υπήρξαν πολλές κρίσεις. Μια φορά ο πρωθυπουργός βγήκε από το γραφείο στις 2 το πρωί μετά ώρες τηλεφωνικής διαβούλευσης με τις Βρυξέλλες και είπε ότι ποτέ δεν βρεθήκαμε τόσο κοντά στο σημείο μηδέν”

“Η αγανάκτηση της ελληνικής κοινωνίας είναι δικαιολογημένη, αλλά ελπίζω ότι δεν θα οδηγήσει τη χώρα μας στο να διαπραξεί μια πράξη συλλογικής αυτοκτονίας”

Ορθολογική και διαλλακτική η διακυβέρνηση Παπαδήμου

Εξήμιτες συνεργασίας σε ένα επιτελείο είναι αρκετοί για να σχηματίσεις άποψη για τους ανθρώπους με τους οποίους συνεργάζεσαι. Εύλογο είναι το ενδιαφέρον μου για τον πρωθυπουργό: ο κ. Παγουλάτος τον περιγράφει ως εξαιρετικά μεθοδικό και συστηματικό, με μια πολύ ισχυρή αίσθηση του καθήκοντος. «Θα κοιτάξει και την τελευταία λεπτομέρεια από τα ντισέ του, χωρίς να αφήσει τίποτα στην τύχη και έχει μια δυνατότητα να εστιάζει σε αυτά που είναι ουσιαστικά, σημαντικά και κρίσιμα, αφήνοντας εντελώς στην άκρη ζητήματα που συνήθως για τους πολιτικούς έχουν μεγάλη σημασία, όπως, για παράδειγμα, την επικοινωνιακή προβολή». Το δικό του ηγετικό στυλ είναι ένας βαθύτατος ορθολογικός τρόπος διαχείρισης και διακυβέρνησης. Εισήγαγε ένα είδος διαχείρισης που επέβαλλε την ενδελεχή εξέταση των θεμάτων και αποφάσεις που ήταν τεκμηριωμένες σε πλήρη εξέταση των δεδομένων.

Ο κ. Παγουλάτος χαρακτηρίζει τον πρωθυπουργό «άνθρωπο εξαιρετικά ευγενή και διαλλακτικό», κάτι το οποίο τον βοήθησε στο να συγκρατήσει τη συνοχή της κυβέρνησης. «Έχει μεγάλη ικανότητα στο να γεφυρώνει αντιθέσεις και να συνενώνει αντίθετες πολιτικές δυνάμεις για ένα κοινό σκοπό». Σε ό,τι αφορά την υποβάθμιση της επικοινωνίας στη διάρκεια της διακυβέρνησής του, επισημαίνει πως ο κ.

Παπαδήμος «θεωρεί ότι ουσία της πολιτικής είναι το περιεχόμενό της, οι συγκεκριμένες βελτιωτικές επιλογές και ρυθμίσεις και η ενσυναίσθηση με το περιεχόμενο δεν αφήνει χρόνο για επικοινωνιακή προβολή». Μου αποκαλύπτει, όμως, ότι ο κ. Παπαδήμος άσκησε συστηματικά επικοινωνία στο διεθνές επίπεδο.

«Είχε μια συστηματική επικοινωνία όχι μόνο με διεθνείς ηγέτες, αλλά και με επιλεγμένα διεθνή ΜΜΕ, τα οποία θα μπορούσαν να ωφελήσουν τη χώρα αν άλλαξαν πρόσημο ως προς το πώς παρουσίασαν την Ελλάδα. Αυτό συνέβη σε κάποιες περιπτώσεις και βελτιώθηκε η προσέγγισή τους μετά μια συστηματικά πολιτική προσέγγιση και επικοινωνίας. Ήταν πρωταρχική μέριμνα του πρωθυπουργού γιατί καταλάβαινε ότι η μεγάλη μάχη επρόκειτο να δοθεί στην εφαρμογή του κυβερνητικού προγράμματος και στο να πείσουμε τη διεθνή κοινότητα και ότι είμαστε συνεπείς στην εφαρμογή αυτή και ότι έχουμε αποτελέσματα».

Και στο μέλλον; Θα συνεχίσει ο κ. Παπαδήμος να παίζει κάποιο ρόλο στα πολιτικά πράγματα της χώρας; Η απάντηση δεν διαφέρει από ό,τι εκπέμπει σε αυτό το θέμα το Μαξίμου: «Αυτό αφορά τον ίδιο. Ο ίδιος έχει διαδώσει ότι έχει ακαδημαϊκά σχέδια, είναι άλλωστε ενεργός ακαδημαϊκός και στο πανεπιστήμιο προτίθεται να επιστρέψει».

Οι σταθμοί του

- **1967**
Γέννηση στην Αθήνα.
- **1985**
Αποφοίτη από το Σχολείο των Αναβρύτων.
- **1990**
Πτυχίο Νομικής.
- **1992**
Ξεκινάει μεταπτυχιακά στην Οξφόρδη με υποτροφία Rhodes.
- **1994**
Πρόεδρος της Ένωσης Ατομικών Ελευθερίων του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης.
- **1997**
Διδακτορικό από το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης.
- **1998**
Μεθοδολογικός υπότροφος ερευνητής στο Πανεπιστήμιο Princeton.
- **2000**
Επίκουρος καθηγητής στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- **2003**
Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για το βιβλίο του Greece's New Political Economy: State, Finance and Growth from Postwar to EMU (Palgrave Macmillan, 2003).
- **2011**
Καθηγητής Ευρωπαϊκής Πολιτικής και Οικονομίας στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Διευθυντής Στρατηγικού Σχεδιασμού και σύμβουλος του πρωθυπουργού Λουκά Παπαδήμου.

Η συνάντηση

Συναντήθηκε στο Καφεείο, στην οδό Λουκιανού. Ήταν εξαιρετικά ακριβής στο ραντεβού, στο οποίο ήρθε νωρίς. Παρήγγειλε σκινιάρες, ενώ ένα νού με σουρέ, τα οποία συνοδέψαμε με λευκό κρασί και μια σολίδα. Το γεύμα κόστισε 51 ευρώ.